

بررسی اپیدمیولوژیکی نتایج پاپ اسمیر آسیب‌شناسی بیمارستان امام رضا(ع) در طی دو سال متوالی

نرگس معاشری^۱ - هایده هدایتی^۲ - دکتر محمدرضا میری^۳ - نرگس علی آبادی^۴

چکیده

زمینه و هدف: یکی از روشهای غربالگری عفونتها و تغییرات دهانه رحم، نمونه برداری از رحم می‌باشد. معمولاً غربالگری در فواصل ۳ سال یکبار در زنان ۲۰-۶۵ ساله، میزان وقوع و میزان مرگ و میر سرطان دهانه رحم را تا حدود ۹۰٪ کاهش می‌دهد؛ تحقیق حاضر با توجه به اهمیت این آزمایش و ارزش تشخیصی آن و با هدف بررسی اپیدمیولوژیکی نتایج پاپ اسمیر آسیب‌شناسی بیمارستان امام رضا (ع) وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در طی دو سال متوالی انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی- مقطعی، برگه‌های آسیب‌شناسی موجود در بایگانی آسیب‌شناسی بیمارستان در طی دو سال متوالی مورد بررسی قرار گرفتند. در این تحقیق متغیرهایی از جمله میزان فراوانی عفونتها، سن، تعداد زایمان، سقط و ... نیز بررسی شدند و اطلاعات با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آمار توصیفی خلاصه و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: بر اساس نتایج پاپ اسمیر مربوط به ۲۹۱۸ پرونده بایگانی شده، در ۹۱/۹٪ از موارد هیچ‌گونه عفونتی گزارش نشده بود؛ از ۸/۱٪ باقیمانده، ۳/۳٪ مبتلا به عفونتهای قارچی (با میانگین سنی ۳۳/۵ سال و میانگین تعداد زایمان ۲/۵ بار)، ۳/۸٪ مبتلا به عفونتهای تریکومونایی (با میانگین سنی ۳۲ سال و میانگین تعداد زایمان ۳ بار) و ۱٪ مبتلا به عفونت باکتریال به دنبال شیردهی (با میانگین سنی ۲۹ سال و میانگین تعداد زایمان ۲ بار) بودند؛ همچنین مشخص گردید که فاصله زمانی بین ابتلا به عفونت پس از سقط کمتر از فاصله زمانی ابتلا به عفونت، پس از زایمان است. در مجموع ارتباط معنی‌داری بین عفونت و متغیرهای سن و تعداد زایمان وجود نداشت.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این مطالعه، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که احتمال ابتلا به عفونت زودرس پس از سقط بیشتر از احتمال ابتلا به عفونت زودرس پس از زایمان است.

کلید واژه‌ها: پاپ اسمیر؛ نتایج آسیب‌شناسی؛ زنان همسر دار؛ عفونت

افق دانش؛ مجله دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی گناباد (دوره ۱۰؛ شماره ۲؛ سال ۱۳۸۳)

^۱ (نویسنده مسؤول): عضو هیأت علمی گروه آموزشی بهداشت، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
آدرس: بیرجند- خیابان غفاری- دانشگاه علوم پزشکی بیرجند تلفن: ۹-۴۴۴۳۰۴۱ (کد: ۰۵۶۱) شماره: ۴۴۴۰۵۵۶ (کد: ۰۵۶۱)
پست الکترونیکی: nmasheri@yahoo.com

^۲ عضو هیأت علمی گروه آموزشی مامایی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

^۳ دانشیار گروه آموزشی بهداشت، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

^۴ کارشناس پرستاری، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

مقدمه

در این مطالعه نزدیک به ۳۰۰۰ پرونده بررسی گردید که از این تعداد ۲۹۱۸ پرونده واجد شرایط مطالعه شناخته شدند. نتایج پاپ اسمیر نشان دهنده وجود عفونت قارچی، تریکومونایی و باکتریایی بود؛ میزان شیوع عفونت‌های قارچی ۳/۲٪ و میزان شیوع عفونت تریکومونایی ۳/۸٪ بود. از ۱۱۱ نفر مبتلا به عفونت‌های تریکومونایی، ۳۳ نفر دارای درجه التهاب +۴ و ۴۷ نفر دارای درجه التهاب +۳ بودند (جدول ۱).

در ۹۱/۹٪ از موارد پاپ اسمیر، هیچ گونه عفونتی گزارش نشده بود؛ در حالی که از ۸/۱٪ موارد باقیمانده، ۳/۳٪ ابتلا به عفونت‌های قارچی (با میانگین سنی ۳۳/۵ سال و میانگین تعداد زایمان ۲/۵ بار)، ۳/۸٪ ابتلا به عفونت تریکومونایی (با میانگین سنی ۳۲ سال و میانگین تعداد زایمان ۳ بار) و ۱٪ ابتلا به عفونت باکتریایی به دنبال شیردهی (با میانگین سنی ۲۹ سال و میانگین تعداد زایمان ۲ بار) گزارش شده بود (جدول ۲).
در این بررسی مشخص گردید که فاصله زمانی بین ابتلا به عفونت، پس از سقط کمتر از فاصله زمانی ابتلا به عفونت، پس از زایمان بوده است (جدول ۳).

جدول ۱- نوع عفونت و میزان التهاب در جامعه مورد مطالعه

نوع عفونت	میزان التهاب				جمع
	+۱	+۲	+۳	+۴	
قارچی	۲۶	۳۶	۲۸	۶	۹۶
تریکومونا	۴	۲۷	۴۷	۳۳	۱۱۱
جمع	۳۰	۶۳	۷۵	۳۹	۲۱۷

جدول ۲- شیوع عفونت در جامعه مورد مطالعه

نوع عفونت	درصد فراوانی	میانگین سنی	میانگین تعداد زایمان
بدون عفونت	۹۱/۹	۳۲	۳
عفونت‌های قارچی	۳/۳	۳۳/۵	۲/۵
عفونت‌های تریکومونایی	۳/۸	۳۲	۳
باکتریایی با اثرات شیردهی	۱	۲۹	۲

از کل موارد ثبت شده در پرونده‌ها، ۹۶/۶٪ از افراد در کلاس I، ۳/۱٪ در کلاس II و ۰/۱۴٪ در کلاس III قرار داشتند؛ دو گروه

یکی از روش‌های غربالگری عفونت‌ها و سرطان‌های دهانه رحم، انجام پاپ اسمیر می‌باشد (۱). این روش تاکنون شاید موفقترین روش برای تشخیص عفونت‌ها و تغییرات پیش سرطانی دهانه رحم (نئوپلازی) در بین روش‌های رایج بوده است. معمولاً غربالگری در فواصل ۳ سال یکبار در زنان ۲۰-۶۵ ساله میزان وقوع و میزان مرگ و میر سرطان دهانه رحم را تا حدود ۹۰٪ کاهش می‌دهد (۲)؛ به همین دلیل انجام پاپ اسمیر به عنوان یک سیاست بهداشت عمومی به تمامی زنان فعال از نظر جنسی توصیه می‌شود.

با توجه به اهمیت این آزمایش و ارزش تشخیصی آن تحقیق حاضر با هدف بررسی اپیدمیولوژیکی نتایج پاپ اسمیر آسیب شناسی در بیمارستان امام رضا (ع) طی ۲ سال متوالی، انجام شد.

روش بررسی

در این مطالعه توصیفی- مقطعی تمامی نتایج پاپ اسمیر موجود در بایگانی آسیب شناسی بیمارستان در طی ۲ سال متوالی مورد بررسی قرار گرفت.

برگه‌های آسیب شناسی که فاقد اطلاعات لازم و مورد نیاز بود و یا به نحوی نقصی در آنها دیده می‌شد، از مطالعه حذف شدند؛ همچنین علاوه بر بیان میزان فراوانی عفونت‌ها، متغیرهای دیگری مثل سن مراجعه کنندگان، تعداد حاملگی، سقط و زمان آخرین زایمان یا سقط نیز مورد بررسی قرار گرفتند. لازم به ذکر است که در بررسی پرونده‌ها، ۴۵/۸٪ از افراد از مطب پزشکان، ۵۰٪ از بیمارستان یا مراکز بهداشتی، درمانی و ۴/۲٪ از تأمین اجتماعی ارجاع داده شده بودند.

پس از جمع‌آوری اطلاعات با دادن کد مخصوص، اطلاعات وارد رایانه شد و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و آمار توصیفی، اطلاعات خلاصه شده، مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند.

یافته‌ها

میانگین تعداد زایمان ۲/۵ بار، ۳/۸٪ موارد دارای عفونتهای تریکومونایی با میانگین سنی ۳۲ سال و میانگین تعداد زایمان ۳ بار و ۱٪ دچار عفونت باکتریایی به دنبال شیردهی با میانگین سنی ۲۹ سال و میانگین تعداد زایمان ۲ بار بودند. در این تحقیق ارتباط معنی‌داری بین عفونت و متغیرهای سن و تعداد زایمان وجود نداشت.

در این رابطه نیز گزارش شده است که رابطه معنی‌داری بین سن فرد، زمان ازدواج، تعداد زایمان و نوع زایمان وجود ندارد (۳). شیوع عفونتها در این تحقیق، بیشتر در سنین ۳۲-۳۳ سال بود اما نمی‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که عفونت در این سنین بیشتر است؛ زیرا بیشتر مراجعه‌کنندگان جهت انجام پاپ‌اسمیر در سنین ۳۲-۳۳ سال قرار داشتند؛ در ضمن وجود میانگین ۳ بار زایمان نیز دلیل بر این نمی‌باشد که بیشتر عفونتها در افرادی که به طور متوسط ۳ بار زایمان داشته‌اند، بیشتر است؛ زیرا بیشتر مراجعه‌کنندگان (۵۷/۱۲٪) به طور متوسط ۳ بار زایمان داشتند.

بر اساس یافته‌های پژوهش، فاصله زمانی بین ابتلا به عفونت پس از سقط کمتر از فاصله زمانی ابتلا به عفونت پس از زایمان بود. این یافته می‌تواند نشانگر این مطلب باشد که احتمال عفونت زودرس پس از سقط بیشتر از احتمال عفونت پس از زایمان است. در این زمینه طبق منابع و آمار موجود تحقیقی در کشور انجام نشده است.

در این تحقیق ۹۶/۶٪ از افراد در کلاس I، ۳/۱٪ در کلاس II و ۰/۱۴٪ در کلاس III قرار گرفتند و بیشترین درصد فراوانی (۳۱/۸٪) با التهاب ۲+ در گروه سنی ۳۱ سال و کمترین درصد فراوانی (۷/۷٪) بدون التهاب در گروه سنی ۳۴ سال بود. در این زمینه طبق منابع و آمار موجود، تحقیقی در کشور انجام نشده است.

با توجه به بررسیهای به عمل آمده، برگه‌های آسیب‌شناسی، فاقد اطلاعات مهمی مثل شغل فرد بخصوص شغل همسر، طریقه انجام پاپ‌اسمیر، سطح تحصیلات، نوع زایمان و... بود. مطمئناً با داشتن این اطلاعات، می‌توان بررسیهای دقیقتری در مورد برخی بیماریهای منتقله از طریق جنسی و یا صحت اطلاعات آزمایشگاهی، طریقه و روش انجام آزمایش انجام داد؛ بنابراین

اخیر به علت مشکوک بودن جواب جهت انجام پاپ‌اسمیر مجدد و درمان ارجاع داده شدند؛ همچنین بیشترین درصد فراوانی (۳۱/۸٪) با التهاب ۲+ در گروه سنی ۳۱ سال و کمترین درصد فراوانی (۷/۷٪) بدون التهاب در گروه سنی ۳۴ سال قرار داشت (جدول ۴).

جدول ۳- نوع عفونت و میانگین زمان زایمان و سقط

نوع عفونت	میانگین تاریخ آخرین زایمان به ماه	میانگین تاریخ آخرین سقط به ماه
عفونتهای قارچی	۱۳۶	۳۷
عفونتهای تریکومونایی	۵۵	۱۹
بقیه موارد	۲۱	۱۸

جدول ۴- درصد فراوانی و میانگین سنی در انواع التهاب

میزان التهاب	درصد فراوانی	میانگین سنی
بدون التهاب	۷/۷	۳۴
+۱	۱۸/۹	۳۳
+۲	۳۱/۸	۳۱
+۳	۳۰/۳	۳۳
+۴	۱۱/۳	۳۴
جمع	۱۰۰	-

بحث و نتیجه‌گیری

در این تحقیق شیوع عفونتهای قارچی زنان بر اساس مدارک ثبت‌شده در پرونده‌های بایگانی، ۳/۲٪ و میزان شیوع عفونتهای تریکومونایی ۳/۸٪ بود. بر اساس تحقیقات انجام شده در سمنان (سال ۷۹-۷۸) شیوع عفونتهای تریکومونایی با استفاده از روش مستقیم ۳/۲٪ و با رنگ‌آمیزی گیمسا ۲/۴٪ و پاپ‌اسمیر ۲٪ گزارش شد (۳). بر طبق تحقیقات انجام‌شده یک‌سوم عفونتهای تناسلی زنان را عفونتهای قارچی تشکیل می‌دهند که در ۸۵ الی ۹۵٪ موارد عامل آن کاندیدا آلبیکانس می‌باشد (۴).

گزارش شده است که ۷۵٪ از خانمها در دوره‌ای از زندگی خود حداقل یک‌بار بیماری کاندیدیازیس را و ۴۵٪ از آنها سالانه دو بار یا بیشتر این حالت را تجربه می‌کنند (۵).

براساس نتایج به دست آمده از ۸/۱٪ موارد ثبت‌شده، ۳/۳٪ از افراد دارای عفونتهای قارچی با میانگین سنی ۳۳/۵ سال و

پیشنهاد می‌شود که فرم‌هایی آماده و در زمان انجام پاپاسمیر تکمیل گردند تا بررسی‌های بعدی دقیقتر انجام شود.

منابع:

- 1-WHO. Most of the benefits reapad. Oaocytology screening. 1997; 1-3.
- 2- Sheets E, Goodman HM. Kistner's Gynecology. 6th ed. Philadelphia: Saunders; 1995:120.
- ۳- پیوندی س، نوبهار م. بررسی اپیدمیولوژیک تریکومونیاژیس در زنان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی، درمانی سمنان در سال ۷۸-۷۹. سمینار ایدز و بیماری‌های مقاربتی. سمنان: دانشگاه علوم پزشکی سمنان؛ ۱۳۷۹.
- ۴- هدایتی ه. بررسی شیوع کاندیدای مهبل و میزان حساسیت آن به نیستاتین و کلوتریمازول. [پایان نامه] دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد ۱۳۷۳.
- ۵- امیرخانی ژ: بیماری‌های زنان نواک. تهران: حیان؛ ۱۳۷۶.

Archive of SID